

וצריכא לשתי המימרות.

דאי אשמעינן "כל שהוא מחמשת המינים" — הוה אמינא משום דאיתיה לדגן בעיניה לכן ברכתו "בורא מיני מזונות", אבל מין דגן שבא על ידי תערובות — לא מברכים עליו "בורא מיני מזונות" כשאינו משמש כעיקר המאכל.

א-ז קא משמע לן, שגם כל מאכל שיש בו תערובת של חמשת מיני דגן ובפועל אין הדגן משמש כעיקר המאכל ברכתו היא "בורא מיני מזונות", כי מחמת חשיבותו לעולם הוא נחשב לעיקר המאכל.

ואי אשמעינן רק "כל שיש בו מחמשת המינים", הוה אמינא שדוקא כל שיש בו מחמשת המינים — איך, רק עליו מברכים "בורא מיני מזונות", אבל על מאכל שיש בו תערובת אורז ודוחן — לא מברכים "בורא מיני מזונות", והיה מקום לטעות שהטעם בזה הוא משום דעל ידי תערובת הוא בא, ולכן, כיון שאינו משמש כעיקר המאכל הריהו נטפל למין השני שבתערובת.

אבל באופן שאיתיה לאורז ולדוחן בעיניה והמאכל כולו [או רובו] עשוי מאורז ודוחן — נימא שאפילו על אורז ודוחן נמי

מברכין עליו "בורא מיני מזונות".

קמשמע לן: "כל שהוא מחמשת המינים" — הוא דמברכין עליו בורא מיני מזונות, לאפוקי אורז⁽¹⁾ ודוחן, דאפילו איתיא בעיניה — לא מברכין עליו בורא מיני מזונות.

מקשה הגמרא: וכי על אורז [ודוחן] לא מברכין בורא מיני מזונות?

ותניא: הביאו לפניו פת אורז ופת דוחן — מברך עליו תחלה [ברכה לפניו] וסוף [ברכה לאחריו] כפי שמברכים על מעשה קדרה של דגן.

וגבי מעשה קדרה של דגן תניא: בתחלה מברך עליו "בורא מיני מזונות", ולבסוף מברך עליו ברכה אחת מעין שלש, הרי שעל אורז ודוחן יש לברך "בורא מיני מזונות" ושלא כדברי רב ושמואל!?

מתרצת הגמרא: הבריייתא שאמרה שברכת האורז והדוחן היא כמעשה קדרה, כוונתה להשוותם רק בפרט אחד ולא להשוותם כמעשה קדרה לגמרי.

והיינו, כמעשה קדרה — דמברכין עליו תחלה וסוף⁽²⁾.

כשעשה ממנו פת יש לברך עליו ברכת המזון. ואולם, נחלקו הפוסקים מהו שיעור האכילה הנצרך כדי להתחייב בברכה אחרונה על תערובת זו. עיין שו"ע (ר"ח ס"ט), במגן אברהם (שם סקט"ו) בביאור הגר"א (שם) ובדברי המשנה ברורה (שם).

1. לדעת רש"י, "אורז" המוזכר בגמרא הכונה לזן הקרוי בזמינו "דוחן", ואילו "דוחן" המוזכר

בגמרא הכונה לזן מסויים ממיני הדוחן. אבל לדעת התוספות ה"אורז" וה"דוחן" המוזכרים בגמרא הם המינים שגם בזמינו קרויים כך. — וכדעת התוספות נקטו הרבה מן הפוסקים הובאו דבריהם במשנה ברורה (ר"ח סקכ"ה). ועיין עוד בשער הציון (שם סקל"א).

2. הטעם שהשוו זאת בדוקא למעשה קדרה אף שהרי ישנם הרבה מאכלים שמברכים עליהם